5.9.2022
Laiho Iriina

Finanssiala ry

U 47/2022: Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja Neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 909/2014 muuttamisesta toimituskuriin, rajat ylittävään palveluntarjontaan, valvontayhteistyöhän, pankkipalveluiden tarjontaan ja kolmansien maiden arvopaperikeskuksille asetettaviin vaatimuksiin liittyen

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta arvopaperikeskusasetuksen uudelleentarkastelulle

- Finanssiala Ry kannattaa yleisellä tasolla asetusehdotusta ja sen tavoitteita.
- Kaksivaiheinen lähestymistapa, joka myöhentää pakollisen korvausostotoiminnan käyttöönoton on kannatettavaa, mutta alan kannalta olisi järkevämpää korvausostotoiminnan poistaminen kokonaan lainsäädännöstä.
- Toimituskuriin liittyvät sanktiot edistävät tapahtumien selvitysasteen parantamista.
- Lainsäädännön tavoitteena oli avata kilpailua arvopaperikeskusten välille. Tämä ei ole toteutunut, vaikka lainsäädännöllisiä esteitä on poistettu, joten komission tulisi jatkaa aktiivisesti kilpailua edistäviä toimia aropaperikeskuspalveluiden alueella.

1 Toimituskuri/korvausostotoiminta

Pääsääntöisesti toimituskuriin liittyvät muutosehdotukset ovat alan kannalta hyviä, sillä ne yhtenäistävät eri markkinoilla toimivien markkinaosapuolten toimintatapoja ja ohjaavat arvopapereiden ja niihin liittyvien maksujen samanaikaisuuteen, mikä lisää sijoittajansuojaa ja vähentää markkinaosapuolten riskejä.

Komission mahdollisuus korvausostosäännösten uudelleen voimaansaattamiseksi on alalle hankala ja lisää hallinnollista taakkaa ja siten myös kustannuksia. Alan on luotava jo nyt järjestelmiin toiminnalliset muutokset varalle, jotta ehditään reagoida komission voimaansaattamispäätökseen ajoissa. Lisäksi valmiuden takia tehtyjä muutoksia on ylläpidettävä ja testattava säännöllisesti.

Korvausostotoiminta otetaan käyttöön siinä vaiheessa, kun myyjä tai myyjän edustaja ei pysty toimittamaan kaupan kohteena olevia arvopapereita tietyn ajan kuluessa kaupan eräpäivästä.

Korvausostotoiminnan tehokkuus selvitystoiminnan varmuuden lisäämiseksi on vähäinen. Menettely on lisäksi monimutkainen ja sekä sijoittajille kallis. Siksi toimituskuria tulisi parantaa ensisijaisesti muilla keinoin. Mikäli korvausostotoiminta kuitenkin päätetään säilyttää sääntelyssä, tulisi erityisesti suomalaisten sijoittajien kannalta kaksi keskeistä asiaa saada ratkaistuksi.

Ensinnäkin korvausostotoiminta tulisi rajata vain likvideihin arvopapereihin. Epälikvidien arvopapereiden korvausosto voi olla hankalaa arvopapereiden saatavuuden kannalta, joten nämä tulisi rajata korvausostostoiminnan ulkopuolelle. Epälikvidien arvopapereiden toimitusvaikeudet voitaisiin helpommin hoitaa esim. rahasuorituksilla kuin korvaavilla arvopapereilla.

Toiseksi tulisi selkeyttää kaupan osapuolesta käytettävää terminologiaa. Yleensä EU:ssa kaupat selvitetään arvopaperikeskuksen (Suomessa Euroclear Finland) toimesta osapuolten hallintarekisteritileillä, joilla yhdellä tilillä säilytetään useille sijoittajille kuuluvia varoja. Suomalaisen käytännön mukaan jokaisella sijoittajalla on oma arvo-osuustili arvopaperikeskuksessa, mikä aiheuttaa lain nykytulkinnalla sen, että myös piensijoittajat kuuluvat toimituskurin piiriin. Korvausostotoiminnan ulottaminen piensijoittajille asti ei ole toimiva ratkaisu, sillä korvausostotoiminnan prosessi siihen liittyvine vaatimuksineen soveltuu ainoastaan ammattimaisille toimijoille.

Korvausostotoiminta tulisi määritellä uudelleen niin, että se on olla kaupan osapuolien välinen toimenpide eikä selvitysprosessiin liittyvä toimenpide. Arvopaperikeskus tai kaupan selvitysestä vastaava rahoituslaitos eivät ole kaupan osapuolia.

Korvausostotoimintaan liittyy myös käytännön haasteita, esimerkiksi korvausostotoimintaa harjoittavien asiamiesten saatavuuteen tai arvopaperivalikoiman kattavuuteen liittyen.

2 Sanktioihin liittyvät aikataulut

Sanktioraportoinnin, siihen liittyvien korjausaikataulujen ja maksuihin liittyvien tilitysten - sekä veloitusten tulisi noudattaa yhtenäistä aikataulua EU:n sisällä. Nykytilanteessa esim. juhlapyhien erilaiset aikataulut aiheuttavat ylimääräistä hankaluutta ja työtä erityisesti sellaisille sijoittajille ja markkinaosapuolille, jotka toimivat useamman maan markkinoilla.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs

Johtaja, lainsäädäntö